MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA
(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta tat-3 ta' Marzu, 2009

Rikors Numru. 22/2008

Josric Mifsud

Versus

Il-Prim’Ministru, l-Avukat Ġenerali, il-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku, il-Kummissarju tal-Pulizija

F’din il-kawża l-attur qiegħed jitlob rimedju għax igħid illi nkiser il-jedd tiegħu għal smigħ xieraq imħares taħt l-art. 39(2) tal-Kostituzzjoni ta’ Malta [“il-Kostituzzjoni”] u l-art. 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali [“il-Konvenzjoni”].
B’rikors ippreżentat fis-17 t’April 2008 ir-rikorrent fisser illi b’ittra tat-13 t’Awissu 2007 il-Kummissarju tal-Pulizija [“il-Kummissarju”] għarrfu illi kellu l-ħsieb li jieħu passi dixxiplinari kontrieh dwar akkużi maħruġa mill-Kummissarju u msemmija fl-ittra, u talbu jagħti raġunijiet li għalihom l-attur iħoss li ma huwiex ħati. L-attur wieġeb b’ittra tal-avukat tiegħu tal-4 ta’ Settembru 2007 iżda l-

Kummissarju, b’ittra oħra tal-20 ta’ Settembru 2007, għarraf lill-attur illi, fil-fehma tiegħu, ma weriex li ma huwiex ħati, u li għalhekk il-proċeduri dixxiplinari kontrieh kellhom jitkomplew u li l-Kummissarju bagħat il-każ tal-attur “biex jiġi mistħarreġ minn Bord tad-Dixxiplina li ġie maħtur apposta”.

Dan il-Bord tad-Dixxiplina [“il-Bord”] huwa mwaqqaf taħt ir-Regolamenti tal-Proċedura ta’ Dixxiplina tal-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku [L.S.Kost.03 – “ir-Regolamenti”], u huwa l-Kummissarju stess li jaħtar il-membri tal-Bord, fl-istess waqt li huwa wkoll il-prosekutur quddiem l-istess Bord. It-tliet membri maħtura fuq il-Bord huma lkoll membri tal-Korp tal-Pulizija u għalhekk subalterni tal-Kummissarju.

Għalkemm ir-reg. 21(1) tar-Regolamenti jagħti lill-Kummissarju s-setgħa li jagħżel il-membri tal-Bord, din is-setgħa tikser il-jedd fondamentali tal-attur għal smigħ xieraq quddiem tribunal imparzjali, aktar u aktar meta tqis illi r-Regolamenti huma leġislazzjoni sussidjarja.

L-attur ġà ressaq dan l-ilment quddiem il-Bord, li irrefera l-kwistjoni lill-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku [“il-Kummissjoni”], iżda l-Kummissjoni ordnat illi l-każ jitkompla, u ma ntlaqgħetx it-talba tal-attur biex jingħata r-rimedju li jaħseb għalih ir-reg. 21(2) tar-Regolamenti li jagħti lis-Segretarju Permanenti li jissorvelja l-Korp tal-Pulizija s-setgħa li jagħżel hu l-membri tal-Bord, minn fost nies li ma jkunux membri tal-Korp.

L-attur għalhekk talab illi l-qorti:

1. tgħid, għall-għanijiet tal-art. 46(2) tal-Kostituzzjoni, illi r-reg. 21(1) tar-Regolamenti, kif applikat f’dan il-każ, huwa bi ksur tal-Kostituzzjoni għax jikser il-jeddijiet fondamentali mħarsa taħt l-art. 39(2) tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni;
2. tgħid għalhekk illi l-istess reg. 21(1) ma jiswiex;
3. tgħid illi l-proċeduri dixxiplinari pendenti quddiem il-Bord imwaqqaf taħt ir-Regolamenti, kif inhu magħmul il-Bord u kif inħatar, jiksru l-jeddijiet fondamentali tal-attur imħarsa taħt l-art. 39(2) tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni;
4. tordna li jieqfu l-proċeduri dixxiplinari kontra l-attur mexjin quddiem il-Bord kif magħżul u maħtur; u
5. tagħti kull rimedju jew direttiva li jidhrulha xierqa.

Il-konvenuti wieġbu fit-28 t'April 2008 u qalu hekk:

1. l-azzjoni hija "prematura u intempestiva" għax qiegħda ssir dwar parti biss mill-proċess tal-proċeduri dixxiplinari u dwar regolament wieħed biss mir-Regolamenti – il-proċeduri quddiem il-Bord huma biss l-ewwel stadju u d-deċiżjonijiet tal-Bord ma humiex finali għax jingħata appell minnhom quddiem il-Kummissjoni; il-qorti għalhekk għandha tagħżel li ma tinqediex bis-setgħa tagħha taħt il-Kostituzzjoni u taħt l-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea;
2. ir-Regolamenti ma jittrattawx dwar id-determinazzjoni ta' drittijiet jew obbligi ċivili, jew ta' akkużi kriminali, u għalhekk l-art. 39(2) tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni ma jgħoddux għall-każ;
3. f'kull każ il-proċedura taħt ir-Regolamenti ma hijiex bi ksur tal-art. 39(2) tal-Kostituzzjoni u l-art. 6 tal-Konvenzjoni, aktar u aktar meta tqishom "fl-assjem sħiħ tagħhom"; u
4. it-talbiet tal-attur huma "infondati fil-fatt u fid-dritt".

Fl-ewwel dehra għas-smigħ tar-rikors, li saret fit-30 t'April 2008, il-partijiet flimkien talbu illi jinstemgħu x-xhieda qabel ma l-qorti tqis l-eċċezzjoni preliminari. Ix-xhieda nstemgħu fit-13 ta' Ġunju u fl-10 ta' Lulju 2008, meta l-qorti ħalliet is-smigħ għat-trattazzjoni għat-12 ta' Diċembru 2008 u tat lill-partijiet xahrejn kull waħda biex jagħmlu sottomissjonijiet bil-miktub. L-attur għamel dan b'nota tat-2 ta' Settembru 2008 u l-konvenuti wieġbu fis-16 t'Ottubru 2008. Fit-12 ta' Diċembru 2008 imbagħad il-kawża tħalliet għallum għas-sentenza.

Din il-kawża, fil-fehma ta' din il-qorti, għandha soluzzjoni evidentissima.

Ir-Regolamenti ma jagħtux lill-Bord is-setgħa li jieħu deċiżjonijiet finali, wisq anqas deċiżjonijiet dwar drittijiet u obbligi ċivili jew akkużi kriminali. Il-Bord jista' jagħmel biss rapport bil-konklużjonijiet tiegħu lill-Kummissarju u dan ir-raport, skond ir-reg. 25(2) tar-Regolamenti, ikun fih biss dan li ġej:

(*a*) sommarju ta' dawk il-partijiet tax-xiehda li l-Bord iqis rilevanti;

(*b*) il-konklużjonijiet dwar kwistjonijiet materjali ta' fatt;

(*ċ*) dikjarazzjoni jekk fil-fehma tal-Bord l-uffiċjal akkużat ikunx għamel jew le r-reat jew ir-reati li tagħhom

kien ġie akkużat u dikjarazzjoni fil-qosor tar-raġunijiet għal dik il-konklużjoni;
(*d*) dettalji dwar kull ħaġa li fil-fehma tal-Bord taggrava jew tnaqqas l-gravità tal-każ.
Huwa relevanti illi r-reg. 25(3) igħid espressament hekk:
25. (3) Ir-rapport tal-Bord m'għandux jinkludi fih rakkomandazzjoni dwar il-piena li tista' tiġi imposta.
Id-deċiżjoni dwar ħtija u dwar piena hija mħollija f'idejn il-Kap tad-Dipartiment; jidher ċar għalhekk illi l-Bord ma għandux setgħa li jieħu deċiżjonijiet u l-funzjoni tiegħu hija dik li jagħmel l-istħarriġ tal-każ u jagħmel biss rakkomandazzjonijiet biex igħin lill-Kap tad-Dipartiment jasal għad-deċiżjoni tiegħu[1]. Dan huwa differenti mill-każ, imsemmi mill-attur fin-nota ta' osservazzjonijiet tiegħu, ta' Sramek *versus* l-Awstrja quddiem il-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem ["il-Qorti Ewropea"][2], fejn l-awtorità – li membru tagħha kien subaltern tal-kap tad-dipartiment li kien parti fil-proċeduri – kienet effettivament tribunal bis-setgħa li tieħu deċiżjonijiet u "tiddetermina drittijiet u obbligi ċivili".
Biex ma jingħadx illi l-Kap tad-Dipartiment – f'dan il-każ il-Kummissarju tal-Pulizija – huwa l-prosekutur u l-ġudikant fl-istess waqt, ir-Regolamenti jaħsbu biex, f'każijiet fejn jistgħu jintlaqtu jeddijiet ċivili tal-uffiċjal dixxiplinat, ikun hemm jedd ta' appell lill-Kummissjoni, organu mwaqqaf mill-Kostituzzjoni u li l-indipendenza tiegħu hija mħarsa mill-istess Kostituzzjoni. Ir-regolament relevanti huwa r-reg. 30:
30. (1) Uffiċjal pubbliku jkollu l-jedd għal appell lill-Kummissjoni skond dan ir-regolament kontra konklużjoni ta' ħtija u ta' kull piena korrispondenti [li] jiddeċiedi l-Kap tad-Dipartiment f'xi waħda minn dawn iċ-ċirkostanzi li ġejjin:
(*a*) meta l-akkuża jew l-akkużi li tagħhom l-uffiċjal ikun instab ħati kienu kkunsidrati bħala reat gravi … … …;
(*b*) meta l-piena imposta mill-Kap tad-Dipartiment tkun jew tkun tinkludi "Twissija ta' Tkeċċija'";
(ċ) meta l-uffiċjal ikun jista' jġib prova li kien hemm nuqqas ta' osservanza serja tal-proċeduri stabbiliti b'dawn

---

1 Ara wkoll Emanuel Cassar versus Direttur Ġenerali tal-Faċilità Korrettiva ta' Kordin et, P.A. 30 ta' April 2008.
2 1 t'Ottubru 1982.

ir-Regolamenti u li dak in-nuqqas ta' osservanza ippreġudika l-interessi tiegħu.
Dan huwa biżżejjed biex jitħares il-jedd tal-attur għal smigħ quddiem tribunal indipendenti għax, kif qalet il-Qorti Ewropea fil-każ ta' Albert u Le Compte *versus* il-Belġju:
… … … in such circumstances the Convention calls at least for one of the two following systems: either the jurisdictional organs themselves comply with the requirements of Article 6 para. 1, or they do not so comply but are subject to subsequent control by a judicial body that has full jurisdiction and does provide the guarantees of Article 6 para. 1.[3]
Dan kollu huwa wisq evidenti, u l-qorti ma tistax ma tgħidx illi ssib ir-rikors tallum x'aktarx frivolu u vessatorju.
Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti tiċħad it-talbiet tal-attur, li tqishom sempliċement frivoli u vessatorji, u tikkundannah iħallas l-ispejjeż kollha tal-kawża.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------

[3] 10 ta' Frar 1983, para. 29.